gemeente lingewaard

Participatieverslag

Februari 2024

www.lingewaard.nl

Participatieverslag

Totstandkoming van het Lingewaards participatiebeleid

Participatie speelt nu al een belangrijke rol binnen de gemeente Lingewaard. Belangrijk is dat dit een overkoepelend participatiebeleid is geworden dat voldoet aan huidige en toekomstige wet- en regelgeving zoals de Omgevingswet en de Wet versterking participatie op decentraal niveau. Ook is het van belang dat Lingewaarders konden meedenken over de inhoud van het beleid en dat het beleid dus in een samenwerking tussen gemeente, maatschappelijke organisaties en betrokken inwoners tot stand is gekomen.

Bij de start van het proces waarin het participatiebeleid tot stand is gekomen, is een aantal uitgangspunten geformuleerd voor de participatie. Deze uitgangspunten zijn:

1. We maken gebruik van wat er al is;
2. Een goede raad is goud waard;
3. Tastbaar en aansprekend resultaat;
4. Een lerende aanpak;
5. We maken een aanpak die voldoet aan de eisen van de omgevingswet.

Terugblik op het participatieproces

Dit participatieverslag is opgemaakt aan de hand van het sjabloon dat is ontwikkeld en dat na de vaststelling van het participatiebeleid ook aan initiatiefnemers wordt aangeboden. De antwoorden op de vragen hieronder bieden een reflectie op het participatieproces rond de totstandkoming van het participatiebeleid en de Lingewaardse participatieaanpak.

1. Heeft u een gesprek gehouden met betrokkenen over uw initiatief? Ja / Nee (waarom niet)

Ja, we zijn op verschillende manieren in gesprek gegaan met Lingewaarders over de wijze waarop ze graag willen samenwerken bij ontwikkelingen in onze gemeente en/of bij activiteiten die het woon-, werk- en leefklimaat van Lingewaard versterken.

Vragen over wie u betrokken heeft

2. Met wie heeft u het gesprek gevoerd over het beleid?

We zijn in zijn algemeenheid in gesprek gegaan met inwoners en inwonersgroepen (zoals wijkplatforms en WOP's en DOP's). En intern uiteraard met een grote groep ambtenaren, het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad.

3. Zijn alle mensen/partijen die iets gaan merken van het beleid benaderd? Licht toe waarom u dat denkt of waarom dat niet is gebeurd.

Ja, alle Lingewaarders die willen samenwerken met de gemeente of met elkaar, merken iets van dit participatiebeleid. Dit betekent ook dat wij geprobeerd hebben deze brede doelgroep, namelijk alle inwoners van Lingewaard, op verschillende manieren te benaderen. Hierbij hebben we niet iedereen bereikt, maar is er in onze ogen wel sprake is van inhoudelijke representativiteit; de ideeën van de brede groepen zijn meegenomen in het beleid.

4. Heeft u moeite gedaan om alle groepen betrokkenen te bereiken? Licht toe welke inspanningen u heeft verricht en geef ook aan als u dat niet heeft gedaan of kunnen doen.

Ja, wij hebben de doelgroepen (zie antwoord vraag 2) op verschillende manieren benaderd. Over het algemeen via een open oproep of via persoonlijk contact, dit laatste ging vaak via e-mail of telefonisch.

Inwoners van Lingewaard
We hebben inwoners benaderd middels een open oproep in het Gemeentenieuws en de social media kanalen van de gemeente. In deze oproep werd aan de inwoners gevraagd om zich aan te melden voor 'de Frisdenkers'. In aanvulling op deze open oproep is een aantal inwoners ook persoonlijk uitgenodigd. Op basis van advies van verschillende ambtenaren werden actief betrokken Lingewaarders, die niet mochten ontbreken bij de groep Frisdenkers, persoonlijk (via mail of telefonisch) uitgenodigd. Uiteindelijk zijn we met een groep van 5 tot 6 Frisdenkers, tijdens twee sessies in gesprek gegaan over het beleid.

Op 14 december 2023 zijn enkele tientallen ambtenaren als onderdeel van een workshop op de markt en in winkelstraten van Bemmel in gesprek gegaan met inwoners over hoe ze betrokken willen worden bij ontwikkelingen. Ook de opbrengsten van deze straatgesprekken hebben we verwerkt in het beleid.

Wijkplatforms, WOP's en DOP's
Tijdens het proces hebben we ook de aanbevelingen van de inwoners vanuit de wijkplatforms en de WOP's en DOP's meegenomen in dit beleid. Inwonersgroepen zijn de ogen en oren binnen een wijk of kern en hebben daarom een belangrijke verbindende rol hebben in veel participatieprocessen. Om die reden waren zij een belangrijke gesprekspartner in dit proces en zijn hun aanbevelingen terug te zien in dit beleid.

Gemeenteraad
Met de raad zijn we twee keer in gesprek gegaan en hebben hierbij hun ideeën opgehaald voor het participatiebeleid en de totstandkoming daarvan. Dit deden we tijdens eens informele bijeenkomst met vijf raadsleden over het plan van aanpak voor de totstandkoming van dit beleid. Daarnaast werden de raadsleden tijdens een Raadsoriëntatieavond op 16 november 2023 uitgenodigd om mee te denken over de elementen van de Lingewaardse participatieaanpak. Hun ideeën over de uitgangspunten, het fasemodel en de rollen van de raad en het college werden meegenomen in de verdere uitwerking van het beleid.

College
Het college is tijdens de totstandkoming van het participatiebeleid drie keer geraadpleegd tijdens een beeldvormend overleg.

Ambtenaren
Ambtenaren van de gemeente zijn op twee manieren benaderd om mee te denken over het beleid. Een groep ambtenaren met kennis en ervaring over participatie hebben in de 'projectgroep participatie' meegedacht over het proces, de eerste opzet van de Lingewaardse participatieaanpak en gaven feedback over de ontwikkeling van het beleid.
In de Denktank kwam een grotere groep ambtenaren bij elkaar om mee te denken over de grote lijnen van het beleid. In verschillende workshops hebben zij ervaringen gedeeld over participatie in Lingewaard. De waardevolle inbreng van de Denktankleden is na elke sessie en workshop meegenomen in de verdere ontwikkeling van het beleid.

"We maken gebruik van wat er al is"

Daarnaast hebben we op verschillende manieren gebruik gemaakt van de kennis die er al was. Zo hebben we gebruik gemaakt van de uitkomsten van het Rekenkameronderzoek Burgerparticipatie, waaronder de aanbevelingen die zijn gebaseerd op input van inwoners. Ook namen we de input mee van inwoners uit het onderzoek 'hoe en waarover willen inwoners betrokken worden?'. Op deze manier namen we de inbreng mee die al eerder geleverd was door inwoners en hebben we Lingewaarders niet onnodig opnieuw bevraagd over dezelfde onderwerpen.

Vragen over hoe u mensen betrokken heeft

5. Op welk moment heeft u betrokkenen benaderd?

De verschillende doelgroepen zijn zo vroeg mogelijk in het proces betrokken. Veelal al tijdens de eerste fase waarin het plan van aanpak voor het participatieproces is opgesteld. Met de doelgroepen is het plan van aanpak doorgesproken en was er ruimte om op de aanpak te reageren. Deze reacties zijn verwerkt. Tijdens de uitvoering van het plan van aanpak is opnieuw met de doelgroepen gesproken over de inhoud van het participatiebeleid. De opbrengsten van die gesprekken zijn meegenomen in het participatiebeleid. Tenslotte hebben we in de fase voor de besluitvorming bij de deelnemers het concept-beleid gecheckt. De betrokkenen konden reageren op het concept-beleid en de reacties zijn verwerkt in het beleid. In de bijlage is opgenomen welke reacties we hebben ontvangen en hoe deze zijn verwerkt in het beleid.

6. Hoe heeft u betrokkenen uitgenodigd voor een gesprek (telefonisch, brief, sociale media, anders)?

Zie antwoord vraag 4 → Lingewaarders zijn middels een open oproep via de *sociale media* en het gemeentenieuws gevraagd om zich aan te melden voor de Frisdenkers. De groep Frisdenkers is daarnaast aangevuld met inwoners die persoonlijk, via mail, zijn uitgenodigd om deel te nemen. Andere groepen die we hebben gesproken, zijn persoonlijk benaderd, op straat of via telefoon en e-mail.

7. **Op welke manier heeft u informatie gedeeld over het beleid en was dit begrijpelijk en voor iedereen toegankelijk? Licht toe waarom u dat denkt.**

Tijdens het proces zijn de betrokken deelnemers op twee manieren geïnformeerd over (de totstandkoming van) het participatiebeleid.

- Bijeenkomsten: tijdens in totaal meer dan 20 bijeenkomsten zijn de frisdenkers, het projectteam, de denktank, de raad en het college op de hoogte gebracht van het proces en concept-ideeën voor het beleid.
- Mail: alle betrokken deelnemers zijn via de mail op de hoogte gehouden over de geplande bijeenkomsten, ontwikkelingen en het conceptbeleid. In december 2023 hebben betrokkenen het concept-participatiebeleid via mail ontvangen met het verzoek om hier in januari feedback op te leveren.

8. **Over welke keuzes / mogelijkheden konden betrokkenen meepraten / hun reactie geven? Hoe is dit vooraf duidelijk gemaakt aan betrokkenen? En over welke onderdelen konden betrokkenen niet meepraten en waarom niet?**

In principe konden Lingewaarders breed meepraten over het nieuwe participatiebeleid en de Lingewaardse participatieaanpak.

Er golden geen kaders waarbinnen het gesprek moest plaatsvinden. Alles was bespreekbaar.

Tijdens de totstandkoming van het beleid konden de deelnemers meepraten over de Lingewaardse participatieaanpak. Dit betekent dat het gesprek met betrokkenen ging over ‘de drie uitgangspunten voor participatie’, ‘de vier fasen van een participatieproces’ en ‘de rollen en taken in het participatieproces’.

Daarnaast schetst het beleid een beeld van participatie in Lingewaard door de beschrijving van de onderdelen ‘ruimte voor Lingewaarders om mee te denken’ en ‘ruimte voor initiatieven’. Input hiervoor werd gegeven in de verschillende bijeenkomsten waaronder de aanbevelingen vanuit wijkplatforms, DOPs en WOPs.

De betrokken deelnemers konden via het concept-beleidsstuk feedback geven over het geheel. Het ging hierbij niet alleen om tekstuele aanpassingen, maar ook om inhoudelijke aanscherpingen die als waardevol zijn ervaren.

9. **Hoe bent u met betrokkenen in gesprek gegaan over uw initiatief (fysieke bijeenkomst, online bijeenkomst, enquête etc.)?**

Het gesprek is middels fysieke bijeenkomsten met de verschillende betrokkenen (denktank, frisdenkers, raad, college) gevoerd. Ook zijn er 1-op-1 gesprekken gevoerd, letterlijk op straat. Tenslotte is er met veel deelnemers ook contact via e-mail geweest.

Vragen over hoe u bent omgegaan met de reacties op uw plan

10. Wat waren de reacties op uw initiatief? Welke kansen en mogelijkheden en ook bezwaren en zorgen zien betrokkenen bij uw initiatief? Bij uiteenlopende reacties graag de verschillende reacties benoemen.

In zijn algemeenheid kunnen we zeggen dat Lingewaarders positief waren over het initiatief om nieuw participatiebeleid te ontwikkelen. Wel uitten ze in meerderheid dat het risico was dat door een uitvoerig gesprek over ‘het gesprek’ het beleid lange tijd op zich zou laten wachten. Daarom hebben we relatief vroeg in het proces ervoor gekozen om al een concept-aanpak te ontwikkelen en daarover vervolgens in gesprek te gaan. Dat bleek een goede oplossing om voortvarend input op te halen onder de doelgroepen.

Daarnaast zijn uiteraard heel veel individuele reacties binnengekomen. Deze zijn opgenomen in de bijlage met daarbij een reactie van onze kant.

11. Heeft u de reacties verwerkt in uw plan? Zo ja, leg uit welke. Zo nee, leg uit waarom niet.

Nadat we in bij alle betrokkenen in verschillende sessies, bijeenkomsten en workshops reacties hebben opgehaald, zijn we aan de slag gegaan met de uitwerking van het concept-participatiebeleid. Dit concept hebben we eind december gedeeld met alle betrokkenen. Zij konden tot 19 januari hierop hun feedback geven. Deze feedback is zo goed mogelijk verwerkt in het beleid. In de bijlage is een overzicht opgenomen van de binnengekomen feedback op het plan, met daarbij hoe de betreffende feedback is verwerkt.

12. Hoe heeft u betrokkenen geïnformeerd over de reacties en de manier waarop u deze heeft verwerkt in uw plan? Zo ja, wat was hun reactie? Zo nee, waarom niet?

Alle reacties op het concept beleid zijn geïnventariseerd. Met de frisdenkers en de denktank is daarnaast een extra bijeenkomst georganiseerd om de feedback plenair te bespreken.
In navolging hierop zijn we opnieuw aan de slag gegaan met het verder ontwikkelen van het participatiebeleid waarbij afgewogen keuzes zijn gemaakt over het verwerken van de feedback. Deze keuzes worden onderbouwd in een apart verslag dat in de bijlage van dit participatieverslag is opgenomen. Deelnemers aan het proces hebben op alle onderdelen van het beleid mogen reageren. Het verslag in de bijlage dient als terugkoppeling over de wijze waarop deze reacties verwerkt zijn. Deelnemers ontvangen dit participatieverslag inclusief het verslag met de terugkoppeling vóór besluitvorming door de raad.

Vragen over het participatieproces zelf

13. Heeft u bij betrokkenen getoetst of zij vinden dat er zorgvuldig met hun inbreng is omgegaan? Licht toe hoe betrokkenen hierop hebben geantwoord en wat uw reactie hierop is?

Tijdens het proces hebben we in verschillende rondes toegewerkt naar het concept-beleid. In een volgende ronde hebben we daarbij steeds gepresenteerd hoe de opbrengsten uit de vorige ronde waren verwerkt. En hebben we gecheckt of dit in de ogen van de deelnemers zorgvuldig was gebeurd. Vervolgens hebben we het concept-beleid dat via participatie tot stand is gekomen met alle deelnemers gedeeld en konden ze hier wederom op reageren. De reacties die we hebben ontvangen zijn opgenomen in de bijlage. Hierbij hebben we ook vermeld wat met de input is gedaan. Dit participatieverslag inclusief de bijlage delen we met de deelnemers, zodat iedereen een terugkoppeling heeft ontvangen en het participatieproces zorgvuldig is afgerond.

14. Heeft u zelf nog opmerkingen ten aanzien van het participatietraject voor uw plan?

Aan de voorkant van het proces waren we voornemens om een uitgebreid en intensief participatieproces op te starten en het beleid van 0 af aan met elkaar uit te werken. In de eerste fase van het proces kregen we echter van deelnemers (zowel intern als extern) het verzoek om een concept-aanpak te ontwikkelen op basis van alles wat er al was. Denk hierbij aan het Rekenkameronderzoek en de uitkomsten van de Quickscan Lokale Democratie. Vervolgens zijn gesprekken gevoerd over het ontwikkelde concept en is het definitieve beleid tot stand gebracht.

Tijdens het proces is door een brede groep deelnemers ook de behoefte geuit om niet al te lang met elkaar te praten over de details van het beleid, maar nu een gedegen en zorgvuldige aanpak vast te laten stellen en daar vervolgens mee aan de slag te gaan. Om daarna met elkaar te experimenteren en te leren. Na een jaar evalueren we het beleid en stellen dit waar nodig bij. Op basis van deze behoefte onder de deelnemers hebben we het vervolgproces hierop heringericht.

BIJLAGE I – Terugkoppeling van binnengekomen feedback op het concept participatiebeleid

Dit verslag is opgenomen als bijlage van het participatieverslag en dient als overzicht van de binnengekomen feedback op het concept-participatiebeleid. Alle feedback is voorzien van een toelichting die inzicht geeft over de wijze waarop de feedback verwerkt is ófwel de keuze gemaakt is om de feedback niet te verwerken.

Algemene feedback

Opmerking	**Wijze waarop feedback verwerkt is**
Dit stuk in ambtelijke taal wordt niet gelezen door de burger. Er moet zeker een korte samenvatting in Jip en Janneke taal komen als dit stuk wordt gepubliceerd	We hebben ervoor gekozen om dit participatiebeleid nu vooral te schrijven voor de gemeente / politieke besluitvorming. Zodra het beleid is vastgesteld werken we het uit in toegankelijke en begrijpelijke hulpmiddelen voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties in Lingewaard die zelf initiatiefnemer zijn of deelnemen aan participatieprocessen van anderen.
Probeer omslachtige woorden/begrippen te vermijden – zoals ‘wellicht’ of ‘misschien’	Waar mogelijk zijn dit soort termen weggehaald.
In het concept is geen plaats ingeruimd voor het benoemen van vormen van digitale participatie. Ook is er weinig aandacht besteed aan visuele ondersteuning (plaatjes) van het participatiebeleid. Samen met een vereenvoudigde en goed leesbare samenvatting van de aanpak, de processen etc. van dit concept kan het toegankelijker gemaakt worden	Na vaststelling werken we de aanpak uitvoeriger uit, inclusief tips, handreikingen en hulpmiddelen voor de uitvoering.
Ik vind het fijn om soms voorbeelden bij de tekst te hebben om het wat te verduidelijken. Bijvoorbeeld op pagina 15 staat ‘de gemeenteraad en college hebben niet bij elk initiatief dat in Lingewaard speelt een (formele) rol. Bij welk soort initiatieven dan wel en wanneer niet? Hoeft niet heel uitgebreid maar verduidelijk het misschien wel.	Op verschillende plekken zijn nu voorbeelden toegevoegd of is verduidelijkt in welke situatie iets van toepassing is. Omdat het gaat om beleid zijn we wel terughoudend geweest met praktische toelichtende informatie. Deze komt in de uitwerkingen die we maken na de vaststelling van het beleid voor o.a. in de toolbox.

Zou handig zijn als er aan het eind van het stuk een samenvatting of factsheet staat met daarin de belangrijkste punten. (weet niet of dat al dan niet gebruikelijk is bij een beleidsstuk)	We hebben gekozen om dit niet te doen. Enerzijds omdat het een beleidsstuk is en anderzijds omdat het stuk bestaat uit twee duidelijk onderscheidende delen die op zichzelf staan. Een samenvatting is dan lastiger te maken en zou mogelijk leiden tot het gevoel van herhaling.
Top dat er een toolbox komt. Ook handig om daar elke stap in de Lingewaardse participatieaanpak nog iets verder uit te werken, misschien ook met een paar korte voorbeelden? Dan gaat het wat meer leven…	Dat gaan we zeker doen! In het participatiebeleid is de participatieaanpak op hoofdlijnen uitgewerkt. Na vaststelling werken we de aanpak uitvoeriger uit, inclusief tips, handreikingen en hulpmiddelen voor de uitvoering.
Wie gaat dit beleid vaststellen? Mag in principe alleen dat bestuursorgaan doen dat er vanuit de wet ook verantwoordelijk voor is.	De gemeenteraad stelt het participatiebeleid vast.
Ik zou niet twee stukken maken zoals deze week besproken is. Ik mis een checklist met evt. een voorbeeld en de stappen die met moet doorlopen, bijvoorbeeld met een illustratie. Beleid voor raad/ambtenaren/en professionals en maak een apart leesstuk voor inwoners en verwijs naar het beleid als ze dit willen lezen.	Dit participatiebeleid beschrijft de aanpak op hoofdlijnen. Na vaststelling werken we de aanpak uitvoeriger uit, inclusief tips, handreikingen en hulpmiddelen voor de uitvoering. We hebben ervoor gekozen dit te splitsen, omdat het beleid door de gemeenteraad vastgesteld wordt en het niet past om daarin al teveel uitvoering op te nemen.
Kan er een interne procesbeschrijving komen over wie dit gaat op pakken met de participatie?	Jazeker, het implementatieplan ‘aan de slag met het participatiebeleid’ beschrijft hoe we al lerend het beleid gaan implementeren, wat we ervoor gaan doen en wat hiervoor nodig is.
Zijn er middelen voor externen? Als wij zeggen dat het moet dan kost het tijd en of misschien geld. Wie betaalt dit? Wanneer kunnen we zeggen dat een groep de bewoners ook echt vertegenwoordigen?	De Omgevingswet stelt dat de initiatiefnemer verantwoordelijk is voor de participatie. De gemeente mag daarbij aangeven hoe zij dat het liefste ziet. In principe verstrekt de gemeente geen financiële middelen aan initiatiefnemers om de participatie te organiseren, dit zou verwarring kunnen geven in rollen en verantwoordelijkheden en is ook niet bijzonder transparant.

Durven we te zeggen dat participatie tot vertraging van het project mag lijden? Of is het nog altijd ondergeschikt aan tijd?	Dit wordt bij het eerste punt toegelicht. Initiatiefnemer stemt met deelnemers de planning af. *“Als dat voor de zorgvuldigheid van het proces nodig is, stelt de initiatiefnemer tussentijds samen met de deelnemers de planning bij.”* Participatie is dus niet per definitie ondergeschikt aan de tijd. In tegendeel. Wel kan het bij een zeer urgent maatshappelijk probleem zo zijn dat je daar de inrichting van het proces op afstemt. Anders gezegd: het aspect ‘tijd’ kan een kader voor het proces zijn, maar het moet dat wel goed worden onderbouwd waarom dat zo is net als bij elk ander kader dan ook het geval is.
Is er afgesproken wanneer participatie noodzakelijk is? Grootte van het project of invloed?	Het is met het nieuwe participatiebeleid niet zo dat we aan participatie doen wanneer dit noodzakelijk is, maar dat we aan participatie doen tenzij hiervoor geen ruimte is vanwege de kaders. In fase 1 blijkt dus of er ruimte is voor participatie en welke intensiteit van het proces dan nodig is om het vraagstuk dat centraal staat te beantwoorden. Deze vraag is goed om in de toolbox aan de orde te stellen en uitvoeriger toe te lichten.
Wie bepaald of er genoeg geparticipeerd is?	In de Lingewaardse participatieaanpak staat het volgende in stap 3.2. “*Uiteindelijk kan het zo zijn dat niet alle deelnemers het inhoudelijk met elkaar eens zijn. Stel dat vast en bepaal als initiatiefnemer het moment waarop het plan voor besluitvorming wordt voorgelegd.”* Dit betekent dat de initiatiefnemer uiteindelijk besluit wanneer het participatieproces wordt afgerond. Dit doet hij wel in afstemming met de deelnemers. Ook bij de afronding moet er dus sprake zijn van een zorgvuldig proces. De aanpak geeft hiervoor handreikingen.
Meer schrijven vanuit de inwoner (in plaats van “wij” als “wij, de gemeente”)	Omdat het gaat om een formeel stuk, is de keuze gemaakt om vanuit de gemeente te schrijven. De “publieksversie”/ handreiking met tips en de toolbox zullen wel worden geschreven vanuit de initiatiefnemer in het algemeen (inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties of gemeente).

Het begrip participatie omschrijven zoals we het in Lingewaard graag zien. Geen feitelijke definitie (overheidsparticipatie/burgerparticipatie), maar een omschrijving van de gewenste situatie/uitvoering. - De begrippen van participatie daarom weglaten uit de inleiding, komt wat belerend over.	De inleiding is herschreven. Deze feedback om de feitelijke omschrijving van begrippen daarbij te schrappen is overgenomen.
Hoe ga je de zorgvuldigheid van het participatieproces bewaken? In het geval van de gemeente die initiatiefnemer is, is de projectleider dan het directe aanspreekpunt? Wie kun je aanspreken over het participatieproces?	Deze vraag gaat in zekere zin over de uitvoering van het beleid. Hoe het beleid straks daadwerkelijk wordt uitgevoerd, is nog onderwerp van gesprek. In algemeenheid is het altijd zo dat een projectleider integraal verantwoordelijkheid is voor het verloop van het project, waaronder ook de participatie. Hij is dus altijd aanspreekbaar op het verloop en de zorgvuldigheid van het proces. Bij de rolbeschrijving
Wat betekent participatie precies in Lingewaard (een soort wikipedia definitie)?	De inleiding is volledig herschreven. In de nieuwe tekst is er meer aandacht voor het belang dat de gemeente aan participatie hecht en waarom de gemeente het belangrijk vindt dat er voldoende mogelijkheden voor Lingewaarders zijn om invloed uit te oefenen op ontwikkelingen.

Opmerkingen per onderdeel

Let op, dit verwijst naar de onderdelen zoals opgenomen in het concept-beleidstuk van december. Doordat het beleid hierna herschreven is, is een aantal onderdelen weggelaten, samengevoegd of inclusief titel herschreven. Op sommige onderdelen van het concept hebben wij geen feedback ontvangen, deze onderdelen zijn daarom niet opgenomen in dit verslag.

Inleiding

Opmerking	**Wijze waarop feedback verwerkt is**
Inleiding vind ik te lang ik dwaal al af om dit te lezen De aanloop richting aanpak (de vlinder) erg lang. Inleiding en deel 1 kunnen echt korter.	De inleiding is volledig herschreven. Meer vanuit de gemeente en met meer aandacht voor onze ambitie. Alle onderdelen die vooral voor de besluitvorming relevant zijn, hebben we verwijderd en nemen we op in de raads- en collegevoorstellen.
complexe opgaven: misschien hier ook noemen: klimaat/duurzaamheid, stikstof…? Aansluiten bij wat we al benoemen in bij CUP of andere documenten….?	We hebben dit stuk van de inleiding herschreven en de keuze gemaakt op participatie niet in perspectief te plaatsen van de complexe opgaven waar we voor staan. Om die reden is deze feedback niet meer meegenomen.
Inleiding kan naar achteren, begin met het beleid zodat de lezer zijn aandacht houdt bij hetgeen wat belangrijk is en start met de zin “Samen zijn we Lingewaard….en gemeente”	De inleiding is herschreven en richt zich direct op het beleid. Het voorstel voor de zin “Samen zijn we Lingewaard” is overgenomen in de inleiding.
Maak duidelijk waarom we nu dit nieuwe beleid maken (kort en bondig) en waarvoor het in de plaats komt. En benoem welke stukken komen te vervallen (RvI, spoorboekje burgerparticipatie, samenwerkingsovereenkomst wijkplatforms. Nu staat er totstandkoming van het participatiebeleid, maar die hadden we toch al?	De inleiding is herschreven en hiermee ook korter en bondiger gemaakt. In het college- en raadsvoorstel benoemen we de documenten die met het vaststellen van dit beleid komen te vervallen.
Evalueren het huidige beleid Ruimte voor Inwonersinitiatieven (niet alleen beleid inwonersinitiatieven)	Deze tekst is er helemaal uitgehaald door het herschrijven van de inleiding.

Na de eerste alinea eerst duidelijk benoemen dat we dit niet alleen willen omdat er wetten zijn, maar omdat we hier belang aan hechten	Dit belang is extra toegelicht onze het kopje “visie”
Visie op participatie moet scherper en minder uitgebreid	Op basis van alle feedback is de visie expliciet omschreven in de inleiding
Wij moeten bij elke ontwikkeling nadenken over participatie en welke ruimte er is	Op basis van feedback hebben we besloten om onderstaande aanvulling toe te voegen aan de visie. *“De gemeente vindt het van belang dat er in Lingwaard bij elke ontwikkeling wordt nagedacht over participatie en de ruimte die hiervoor nodig is”*
Opmerking bij de tekst over de samenwerking met inwoners, ondernemers…. Een kanttekening is hier denk ik ook wel op z’n plaats. Dat participatie niet altijd het panace is om dit doel te bereiken. Het lukt niet altijd en zeker niet om iedereen mee te laten doen, tevreden te stellen etc.	Deze nuance is verwerkt in de inleiding van het beleid.

Nieuwe wet- en regelgeving

Opmerking	**Wijze waarop feedback verwerkt is**
Verdiepende info, zoals wet- en regelgeving/historie wat meer naar de achtergrond, beschikbaar voor wie dat nodig heeft of specifiek daarin geïnteresseerd is.	Dit onderdeel is verwijderd. Deze verdiepende informatie en andere onderdelen die voor de besluitvorming relevant zijn, hebben we verwijderd en nemen we op in de raads- en collegevoorstellen.
Voor het onderdeel wet – en regelgeving het onderscheid in landelijk en gemeentelijk.	Deze verdiepende informatie en andere onderdelen die voor de besluitvorming relevant zijn, hebben we verwijderd en nemen we op in de raads- en collegevoorstellen. Het onderscheid tussen landelijk en gemeentelijk is hiervoor niet noodzakelijk.

Gekozen gemeenteraad en participatie

Opmerking	**Wijze waarop feedback verwerkt is**
De termen representatieve en participatieve democratie zijn niet makkelijk, daarom beter toelichten	We hebben de inleiding volledig herschreven. Deze termen staan er nu niet meer in.

Participatie is niet nieuw

Opmerking	Wijze waarop feedback verwerkt is
projecten wat bedoelen we hiermee? Wanneer is iets een project? Woningbouwplan of woningbouwproject (binnen RB is een woningbouwplan van meer dan 30 woningen een project).	We hebben de inleiding volledig herschreven. Dit onderdeel staat er nu niet meer in. De vraag over “wanneer is iets een project?” wordt meegenomen in het deel onder het kopje ‘participatie bij beleid, projecten en plannen’.

Deel 1 – Dit is participatie in Lingewaard

Opmerking	Wijze waarop feedback verwerkt is
In hoeverre wordt bij het participatiebeleid nog rekening gehouden met prioriteiten? Zo zijn er meer belanghebbenden bij het bouwen van starterswoningen in Lingewaard dan bijvoorbeeld bij het vernieuwen van een speeltuin in een wijk Het beleid bevat vooral veel achtergrondinformatie, mis concrete informatie over bijvoorbeeld betrokkenen/belanghebbenden (over wie hebben we het dan precies?). Daar kunnen we ook in het participatie*beleid* wel iets over zeggen, toch? Wie zijn belanghebbende? Maak dat bij elk proces duidelijk met elkaar en wie bepaalt wie belanghebbende zijn?	Het onderscheid tussen belanghebbenden en betrokkenen wordt toegelicht in uitgangspunt 2 en de rolomschrijving van de deelnemers. Bij het uitgangspunt is nu ook een uitgebreidere omschrijving van een belanghebbende opgenomen. Ook is in het fasemodel toegevoegd dat het belangrijk is om binnen de groep betrokkenen de belanghebbenden te onderscheiden.
Er wordt verschillende keren van de Lingewaardse participatieaanpak gesproken. Dit wekt bij mij de indruk dat er voor een aanpak is gekozen die het beste aanslaat bij de manier hoe het reilt en zeilt in deze gemeente.Hebben we hier informatie over? Wat is nou typisch voor Lingewaard? Participatie moet passend zijn voor de groepen die je wilt bereiken. Hebben we de juiste getallen en kennis om te weten met welke groep we te maken?	De Lingewaardse participatieaanpak is tot stand gekomen op basis van o.a. lokale onderzoeken, evaluaties van afgeronde Lingewaardse participatieprocessen en een grote hoeveelheid gesprekken met uiteenlopende Lingewaarders. Ook de (concept-)aanpak is met veel Lingewaarders besproken. We hebben er vertrouwen in dat er nu een echte Lingewaardse participatieaanpak ligt. We gaan het komende jaar met elkaar experimenteren en leren. Bij de evaluatie na het eerste jaar hebben we de mogelijkheid om onderdelen aan te passen mocht dat nodig blijken.

Ik mis de samenhang in deel 1. De participatieprincipes (belangrijk, horen wat mij betreft bij deel 2) raken ondergesneeuwd door de zeer uitgebreide info over inzet/vormen van participatie. Het onderscheid tussen burgerparticipatie en overheidsparticipatie is logisch, maar ik merk dat ik op een gegeven moment de draad kwijtraak.	De uitgangspunten stonden eerder in deel 2 bij de aanpak, maar we hebben we bewust naar deel 1 verplaatst omdat we ze algemeen geldend willen laten zijn. Door meer samenhang aan te brengen in de verschillende onderdelen van het document, hopen we dat het nu duidelijker is. Naar aanleiding van de feedback zijn de begrippen overheidsparticipatie en burgerparticipatie verwijderd uit het stuk.
Drie participatieprincipes zoek hier een ander woord voor. In dezelfde alinea staat principes en spelregels, dat maakt het niet duidelijk. Deze principes gelden als spelregels, dus als je het woord principe gaat uitleggen is het niet het juiste woord. Misschien iets met het woord basis.	Hebben we weer terug veranderd in “uitgangspunten” na afstemming met de denktank
Veranderen in: de drie *uitgangspunten* voor participatie	Feedback overgenomen.

Onze drie participatieprincipes (= geworden uitgangspunten)

Opmerking	**Wijze waarop feedback verwerkt is**
Deze gelden in principe voor alle initiatieven, maar vooral voor ons zelf als gemeente en, toetsen wij hier ook alle andere initiatieven van andere initiatiefnemers? Dit moet verduidelijkt worden.	De wettelijke mogelijkheden om daadwerkelijk te toetsen zijn uiterst beperkt, zelfs bij gevallen waar de gemeenteraad participatie verplicht heeft gesteld. Er is ook een toetsingskader opgesteld. Hierin is het participatiebeleid en specifiek de Lingewaardse participatieaanpak verwerkt. Bij de uitgangspunten is toegelicht hoe we de verantwoordelijkheden van initiatiefnemers zien.

De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor een zorgvuldig participatieproces

Opmerking	Wijze waarop feedback verwerkt is
Leg bij punt 1 uit wie initiatiefnemer zijn.	Feedback verwerkt. Toelichting wordt gegeven in de tekst erboven, bij het kopje “onze drie uitgangspunten voor participatie”
(bullet 3) - We zien dat op de LTA veel onderwerpen verschuiven omdat we deze te krap inplannen aan de voorkant. Bijv. bestemmingsplannen. Een goed participatieproces kost ook veel tijd, ik zou dus aan de voorkant extra ruimte inbouwen ipv sturen op tussentijds de planning bijstellen. Dus bij een omgevingsplan x weken, bij een omgevingsprogramma x weken	De factor tijd is in het participatieplan een belangrijk onderdeel. We zullen dit opnemen in het format. Bij de rol van college is beschreven dat zij dienen te zorgen voor voldoende tijd bij de start om het proces goed uit te denken en uit te werken. Dit moet ervoor zorgen dat planning realistischer en beter haalbaar zijn.
(bullet 3) voldoende tijd…wie bepaalt dat? Wanneer is iets voldoende? …lastig te bepalen	De tekst is aangepast (en verplaatst naar bullet 1) met behulp van het voorstel van de gebiedscoördinatoren. Uitgangspunt is dat de initiatiefnemer sámen met de deelnemers bepaalt hoeveel tijd er nodig is. Dit komt ook terug in fase 1 van de Lingewaardse participatieaanpak. Het is overigens bij de start van het proces niet altijd goed in te schatten hoeveel tijd daadwerkelijk nodig is. Participatie is een proces en geen project. Daarom blijft het belangrijk om voortdurend tussentijds te toetsen hoe het met de planning staat.

Iedereen kan meedoen

Opmerking	Wijze waarop feedback verwerkt is
“Iedereen kan meedoen”- Dat is bij een bouwplan iets genuanceerder. Verderop in het document wordt aandacht besteed aan participatie bij een omgevingsvergunning maar misschien eerder in het document al even benoemen dat hiervoor er specifieke tekst is opgenomen in H…/par….	We hebben de term ‘principes’ gewijzigd in ‘uitgangspunten’ om uit te drukken dat het om een streven gaat en geen spelregels waarop getoetst wordt. Ook is in de uitgangspunten het onderscheid tussen betrokkenen en belanghebbenden opgenomen om tegemoet te komen aan deze opmerking. Hetzelfde is gedaan in stap 1 van de participatieaanpak. Als het goed is, zit er nu meer lijn in het stuk wat dit onderwerp betreft.
(bullet 2) Als er extra aandacht wordt besteed aan bijvoorbeeld jongeren, dan moet er echt meer geïnvesteerd worden in bepaalde sociale media platvormen. Bijvoorbeeld door betaalde advertenties. Het bereik wat Lingewaard nu heeft is minimaal. Hierin investeren is dus een must.	Deze feedback wordt meegenomen in de uitwerking van de participatie aanpak en de toolbox, bijvoorbeeld in de Lingewaardse participatiemix.

(bullet 2) Maar hoe formuleer je dat belanghebbenden een andere belang hebben dan betrokkenen --> daarom aanpassen naar dat er extra belang wordt gehecht aan de participatie van belanghebbenden.	Opgenomen in de uitgangspunten dat de bijzondere positie van belanghebbenden erkend wordt.
(bullet 3) Waarop is de keuze voor deze drie doelgroepen gebasseerd? Toelichten en onderbouwen. Vergeet ook de doelgroep inwoners met een migratieachtergrond niet.	Op basis van de bijeenkomst met de interne denktank zijn de voorbeeld blijven staan en zijn de inwoners met een migratieachtergrond toegevoegd. Er staat nadrukkelijk bij dat dit voorbeelden zijn. Deze voorbeelden komen voort uit de workshop 'De participatieparade' waar deze groepen door ambtenaren als 'doorgaans moeilijker te bereiken' zijn benoemd.
(bullet 3) Meer nadruk op de verantwoordelijkheid van de gemeente om initiatiefnemers hierbij te ondersteunen	Benoemd conform feedback.

Alle deelnemers werken op een respectvolle wijze met elkaar samen

Opmerking	**Wijze waarop feedback verwerkt is**
(bullet 3) "vertrouwen tot stand brengen of te herstellen'- Hoe wordt dit gedaan?	Dat is heel moeilijk generiek in beleid te beschrijven, want het is erg situatieafhankelijk. Als daar behoefte aan is, kunnen we dat wel bij de uitwerking / in de toolbox meenemen.
(bullet 3) "gericht op het behalen van een gemeenschappelijk doel" – Is dat zo? Participatie gaat toch over het gesprek, de mogelijkheid tot inspraak, inzichtelijk krijgen van bezwaren en alternatieven, Het kan geen doel zijn om iedereen blij te maken.	Er is een prominent stroming die het werken vanuit een 'common ground' voorop stelt. En het is tijdens een proces wellicht altijd na te streven om te zoeken naar wat de partijen bindt. Dit maakt het zoeken naar een oplossing gemakkelijker. Maar we maken een generieke aanpak, daarom is de tekst aangepast naar: *"maar we zijn gericht op het in kaart brengen van alle ideeën, belangen, bezwaren en alternatieven" (bullet 4 nieuwe opzet)*
(laatste bullet) – voeg emoties toe. "zorgvuldig met zijn/haar inbreng en emoties is omgegaan"	Overgenomen conform feedback.

Ruimte om mee te denken
Burgerparticipatie

Opmerking	Wijze waarop feedback verwerkt is
Duidelijke kaders moeten een voorwaarde zijn voor burgerparticipatie. Om nu over dit soort kaders een ei te leggen is het wellicht een idee om een burgerberaad in het leven te roepen. Dan hebben een dwarsdoorsnee van de bevolking in elk geval ook inbreng gehad op de grotere opgaven die direct de gemeenschap treffen	De Lingewaardse participatieaanpak is tot stand gekomen op basis van o.a. lokale onderzoeken, evaluaties van afgeronde Lingewaardse participatieprocessen en een grote hoeveelheid gesprekken met uiteenlopende Lingewaarders. Ook de (concept-)aanpak is met veel Lingewaarders besproken. We hebben er vertrouwen in dat er nu een echte Lingewaardse participatieaanpak ligt. We gaan het komende jaar met elkaar experimenteren en leren. Bij de evaluatie na het eerste jaar hebben we de mogelijkheid om onderdelen aan te passen mocht dat nodig blijken. Een burgerberaad kan in sommige gevallen een effectief middel zijn, maar vraagt een zorgvuldige organisatie en veel middelen. Bij dit onderwerpen zien we – om bovenstaande redenen - tot nu toe niet de noodzaak om dit instrument in te zetten.
De duiding van “burgerparticipatie” (en later “overheidsparticipatie” weglaten. Dit roept vooral vragen op en maakt het stuk niet beter leesbaar	Deze feedback is overgenomen en daarom zijn de begrippen weggehaald bij deze onderdelen van het stuk.
In dit stuk ontbreekt nog het antwoord op de volgende vraag: Hoe stimuleert de gemeente inwoners om mee te denken over maatschappelijke vraagstukken (en opdrachten) op lokaal (dorps)niveau? -met als voorbeeld: benen op tafel sessies. Nodig inwoners uit om, zonder kaders, mee te denken over ambities en daarbij horende ontwikkelingen in de gemeente (per kern/dorp). - dit zou onderdeel moeten zijn van burgerparticipatie, waarmee het de verantwoordelijkheid is van de gemeente om dit te stimuleren. Dit draagt ook bij aan “werken samen op basis van eerlijkheid en vertrouwen”.	Onder ‘ruimte om mee te denken’ toevoegen: Naar aanleiding van de feedback is er toelichting opgenomen onder het kopje ‘participatie bij brede ontwikkelingen en opgaven’

Participatie bij een omgevingsvisie, omgevingsplan of omgevingsprogramma

Opmerking	Wijze waarop feedback verwerkt is
Het leest hier alsof de gemeente hiermee te maken heeft bij het maken van een omgevingsvisie, omgevingsplan of omgevingsprogramma, of is dit bedoeld voor alle plannen die daar onder vallen?	Bij deze specifieke drie 'producten' heeft de gemeente vanuit de wet een bijzondere verantwoordelijkheid. Daarom is dit in het beleid expliciet zo opgenomen.
Bredere formulering van wat een ruimtelijk initiatief is; alleen bouwen en wonen is te beperkt.	Onder het nieuwe kopje "participatie bij ruimtelijke initiatieven" is een bredere definitie opgenomen.

Participatie bij een (aanvraag) omgevingsvergunning

Opmerking	Wijze waarop feedback verwerkt is
"aanvraagvereiste" – betreft dit een plan van de gemeente? Nee? Waarom staat het burgerparticipatie?	Nee het betreft geen plan van de gemeente. Om o.a. deze verwarring met de term "burgerparticipatie" te voorkomen, hebben we ervoor gekozen om deze term niet meer te benoemen. Het gaat hier namelijk nog steeds over participatie waarbij inwoners de deelnemers (niet de initiatiefnemer) zijn en daarom ruimte krijgen om mee te denken.
Verwachten we dan van iemand die bijvoorbeeld een wijziging aan z'n woning wil gaan doen, alle stappen uit ons participatieproces volgt, oftewel dat we dit toetsen?	De Omgevingswet schrijft voor hoe de toetsing plaatsvindt en welke ruimte de gemeente überhaupt heeft om te toetsen. Bij een dakkapel is die ruimte uiterst beperkt. De gemeente mag niets eisen, maar mag de initiatiefnemer wel stimuleren om met belanghebbenden (lees 'buren') in gesprek te gaan en daarbij de in het beleid genoemde uitgangspunten te hanteren.
De gemeente "stimuleert" – Hoe?	Met behulp van de Lingewaardse aanpak. De uitvoering/uitwerking hiervan wordt niet verder toegelicht in dit beleid, maar gaan we (met elkaar) samen vormgeven in de maanden na de vaststelling.

Participatie bij projecten, beleid en andere onderwerpen

Opmerking	Wijze waarop feedback verwerkt is
projecten wat bedoelen we hiermee? Wanneer is iets een project? Woningbouwplan of woningbouwproject (binnen RB is een woningbouwplan van meer dan 30 woningen een project). Vreemd dat hier zo weinig toelichting staat, waarom? - Het gaat hier om het grootste deel van de participatieprocessen. Aanvullen met voorbeelden en bewustwording creëren over de rol van de gemeente en ambtenaren	In het beleid is het volgende toegevoegd: *Bij alle plannen die de gemeente onderneemt en waarvan Lingewaarders gevolgen ondervinden, gaat de gemeente na of er behoefte onder Lingewaarders is om mee te denken of te doen en of er gezien de kaders ook ruimte is om aan de behoefte tegemoet te komen. Dit gebeurt bij de start van een participatieproces. Er kan op basis van deze inventarisatie ook worden geconcludeerd dat een participatieproces niet nodig of mogelijk is. De gedachte van dit participatiebeleid is niet 'we doen alleen aan participatie wanneer dit noodzakelijk is', maar 'we doen aan participatie, tenzij er een gegronde reden is om dat niet te doen'.*
De inspraakverordening wordt participatieverordening. In de inspraakverordening is de UOV, Uniforme Openbare Voorbereidingsprocedure, altijd van toepassing tenzij daar expliciet van wordt afgeweken. Die UOV is nu ook verplicht van toepassing op de procedures in het ruimtelijk domein.	Deze opmerking is verwerkt in de verordening.
Is dit een volledig overizicht? - Wellicht een mogelijkheid om een logische volgorde aan te brengen in de vormen van participatie, wellicht middels een voorbeeld en tijdlijn en versterkt met een illustratie.	De volgorde van de mogelijkheden is aangepast, zodat het nu op volgorde van de fasen in het proces staat. We hebben nagedacht over een illustratie, maar zijn nog niet tot een vorm gekomen die de tekst daadwerkelijk verduidelijkt.

Participatie door inspraak

Opmerking	Wijze waarop feedback verwerkt is
Wie gaat dat doen? De beleidsadviseur??? Want de projectleider komt pas als er beleid of een plan is. Dus hoe gaan we dit intern regelen?	Dit is een vraag met betrekking tot de uitvoering. Dit bepalen we nadat het beleid is vastgesteld. Overigens verandert er niets aan de wettelijke mogelijkheden van de formele inspraak.

Helderheid over de definitie van inspraak (onderscheid van inspraak in de raad en inspraak via zienswijze).	Het onderscheid is in de tekst toegevoegd.
Benoemen op welke wijze participatie door inspraak mogelijk is, dus door middel van zienswijze indienen. Bezwaar of beroep hierbij niet benoemen, want dit komt na besluitvorming en is daarmee geen onderdeel van participatie	De tekst is aangepast. Deze feedback is verwerkt.
De laatste zin (“De Lingewaardse participatieaanpak versterkt….” herschrijven of weglaten	Verwerkt, deze zin is geschrapt want sloot niet logisch aan bij de tekst erboven.

Participatie via de gemeenteraad

Opmerking	**Wijze waarop feedback verwerkt is**
Over het aanschrijven van de gemeenteraad of inspreken bij raadsvergadering – Hoe effectief is dit eigenlijk? Inspraak is op papier misschien een manier van participeren, maar behalve je stem laten horen als inwoner is het in de praktijk niet veel meer. Dit komt omdat de inspraak voorafgaand aan de besluitenronde wordt gegaan, en aangezien de partijen/raadsleden in de weken daarvoor zich al hebben georiënteerd en het inhoudelijke debat al hebben gevoerd maakt de inspraak weinig uit omdat standpunten al zijn bepaald. Is er een andere manier om dit aan te vliegen? Of kunnen we inwoners op een andere manier tippen? Ook merk ik in Nijmegen dat, wanneer de gehele gemeenteraad wordt gemaild door een inwoner (of bewoners van een bepaalde wijk), dat geen enkele partij zich aangesproken voelt of de inwoners voorziet van een antwoord omdat de mail gericht is aan de gehele raad. Tip is dus om hem per fractie te mailen en de specifieke namen te noemen	Het beantwoorden van deze vraag over de effectiviteit van deze vorm van participatie past niet binnen dit beleid. Wel kunnen we deze feedback meenemen in de uitvoering van de participatieaanpak en is dit alvast een mooi voorbeeld van hoe we van elkaar en ervaringen uit het verleden kunnen leren.

Onze ervaring in de afgelopen jaren met inspreken is dat het initiatief van inspreken steeds van de belangengroepen moet komen. We weten dat de leden van de gemeenteraad iedere vergadering veel informatie moeten verwerken, waardoor de kennis van het te behandelen onderwerp op een hoog abstractie niveau blijft. Als je dan zelf contact zoek met de diverse partijen gaat voor hen de geschetste problematiek meer leven en wijzigt soms hun standpunt. Wij denken dat er ook een actievere rol van de leden van de gemeenteraad moet komen om zelf informatie in te winnen bij de belangengroepen. Dit zou kunnen plaatsvinden tijdens de fractievergaderingen of bij een bezoek aan de belangengroep of wijkplatform.	We nemen deze feedback mee in de implementatiefase en gaan hierover in gesprek met de raad/

Initiatieven vanuit inwoners

Opmerking	**Wijze waarop feedback verwerkt is**
Zouden we ook niet wat moeten zeggen over Initiatieven vanuit ondernemers. Bijvoorbeeld Centrummanagement Lingewaard. Of mogelijk in een latere fase dit nader onderzoeken	In de tekst zijn ‘inwonersinitiatieven’ vervangen door ‘maatschappelijke initiatieven’ en ‘inwoners’ voor ‘Lingewaarders (inwoners, ondernemers en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties).
mensen zijn in de eerste plaats inwoner van hun eigen wijk of dorp. Ook stad (is Huissen) benoemen? In een dorp zijn ook wijken toch? Ook eerder in het document wordt wijk of dorp gebruikt.	Feedback meegenomen. Verwerkt door waar nodig “wijk of dorp” te vervangen door “wijk of kern”. Bij de specifieke toelichting op de WOPs en DOPs is het onderscheid wijk en dorp wel blijven staan.
“om deze samenwerking vorm te geven….”- Dus... wat gaan we dan doen of zeggen we hiermee. Vond het en mooi en inspirerend geschreven stuk. Maar hoe gaan we die samenwerkingsafspraken dan maken? Wil je hiermee zeggen dat de Lingewaardse P-aanpak daarvoor de manier is of ...	Tekst verwijderd

Hoe zit het met bewonersinitiatieven die sterk gelinkt zijn (of dwars ingaan tegen gemeentelijk beleid? Of bewonersinitiatieven waarbij de gemeente de rol van initiatiefnemer overneemt? - Hoe zorg je er dan voor dat inwoners toch, wellicht op een andere manier, regie kunnen houden op / mee kunnen participeren over het inwonersinitiatief.	Feedback meegenomen: In fase 1 toegevoegd, dat je met elkaar duidelijk vaststelt wie de initiatiefnemer is. En dat de gemeente duidelijk aangeeft of een inwonersinitiatief past binnen wet- en regelgeving en beleid en zo niet, wat er wel mogelijk is.
In dit stuk ontbreekt ook een stellingname over de mogelijkheid om te participeren met behulp van middelen/ budget. →een manier om middelen te verdelen per kern, dit levert hele waardevolle initiatieven op voor Lingewaard. →uitwerken van de spelregels voor budgetten(?) – waar werken we naar toe? Vrees niet om hierin een proactieve houding voor een lerende aanpak te hanteren. Stimuleer bijvoorbeeld Doornenburg als eerste dorp om meer zelfstanding plannen te ontwikkelen en d.m.v. eigen budget initiatieven op te starten.	Bij het uitgangspunt opnemen dat we inwonersgroepen ook financieel ondersteunen met middelen om zichzelf te organiseren en inwonersinitiatieven mogelijk te maken. Opmerking toegevoegd: “*Samen met inwonersgroepen gaan we in gesprek hoe we dit vertalen naar concrete afspraken.”* Onder uitdaagrecht is toegevoegd: *“ We werken het uitdaagrecht de komende periode verder uit. We zoeken uit hoe de gemeente op een verantwoorde manier financiële middelen kan overhevelen”*

Ondersteuning van inwonersinitiatieven

Opmerking	**Wijze waarop feedback verwerkt is**
een alinea opnemen over initiatieven op het gebied van klimaat en energie mogelijkheden tot extra ondersteuning zijn / extra ondersteuning die we bieden aan duurzame inwonersinitiatieven concreter benoemen	Opgenomen bij de uitgangspunten voor initiatieven. Duurzame initiatieven kunnen rekenen op extra (financiële) ondersteuning.

Gebruik de financiële mogelijkheden die ook de provincie heeft in het kader van leefbaarheid. De teller van dorpendeals staat nog niet aan de 20, met de ambitie naar 100 te gaan zijn er nog diverse mogelijkheden. Vanuit de leefbaarheidsalliantie kunnen we een groep inwoners hierin gratis ondersteunen (dit is ook al in Doornenburg gebeurd)	Dit is geen beleid, maar uitvoering. Bij/onder het laatste uitgangspunt onder inwonersgroepen toegevoegd dat we ook facilteren bij het helpen zoeken naar financieringsmogelijkheden (subsidies, fondsen, etc.).
Eén duidelijke ingang (bullet 2), volgens mij noemen we er al twee….Dit moet dus aangescherpt worden.	Feedback verwerkt: “één” is vervangen door “een”. Hierbij is de ingang verdeeld in online en persoonlijk via de gebiedscoördinatoren.
Laat de alinea over andere inwonersgroepen weg, dit geeft onduidelijkheid aan de lezer, de status wanneer en welke inwonersgroep hieraan voldoet is voor de lezer en of gebruiker niet duidelijk	Weggelaten conform punt.
Benoemen dat de gemeente een faciliterende (stimulerende) rol op zich zal nemen als moeilijk bereikbare doelgroepen een initiatief willen starten. →Lingewaard Doet is bijvoorbeeld een middel waarmee de gemeente het starten van een initiatief stimuleert. →aanvullen met de boodschap: de gemeente spreekt hierbij verschillende doelgroepen aan, van jong tot oud	Feedback is meegenomen: Als uitgangspunt toegevoegd onder inwonersinitiatieven. We faciliteren inwonersgroepen en lokale maatschappelijke initiatieven om ervoor te zorgen dat iedereen kan meedoen, bijvoorbeeld met het laagdrempelige instrument Lingewaard Doet waarmee we elk huishouden in Lingewaard aanspreken.
Benoemen dat initiatieven omarmt worden, mits deze kansrijk/ haalbaar zijn. In de uitgangspunten daarom ook meenemen dat initiatieven op transparante wijze getoetst worden op haalbaarheid (bijvoorbeeld bij de intake tafel). De uitkomst kan hierin ook zijn dat een initiatief niet van de grond komen (“Nee” is ook een antwoord).	Feedback is verwerkt en meegenomen in de uitgangspunten

Ondersteuning van inwonersgroepen

Opmerking	Wijze waarop feedback verwerkt is
er wordt gesproken over wijkplatforms die (specifieke) wijken vertegenwoordigen. Inmiddels zijn er meerdere wijkplatforms opgegaan in stichtingen die de wijk vertegenwoordigen. (Dit is mede tot stand gekomen om de mogelijkheden voor de wijk te vergroten). Mijn advies is om dit op te nemen / te verwerken in de tekst om te voorkomen dat dit op korte termijn actherhaald is of er een gap ontstaat. Voorstel: *De wijkplatforms zijn op dit moment in ontwikkeling om nog beter aan te sluiten bij (veranderende behoefte van) de inwoners. Om deze redenen zijn namen gewijzigd en zijn enkele wijkplatforms inmiddels stichtingen geworden. hierbij is de naam veranderd maar het doel niet.*	Tekstvoorstel overgenomen
Ook andere groepen zijn echter betrokken bij hun wijk of dorp (zij zijn immers de toekomst) maar hebben hier simpelweg niet altijd de tijd voor. Participatie moet passend en laagdrempelig zijn. Om deze reden is het belangrijk om ook te kijken naar laagdrempelige manieren waarop je input kan verzamelen van andere groepen in de samenleving	Terechte feedback. Om die reden is ‘iedereen kan meedoen’ een van de uitgangspunten. Dit betekent dat de gemeente een voorbeeldrol aanneemt als het gaat om het inzetten van een goede mix van participatie en communicatiemiddelen en extra aandacht heeft voor moeilijk te bereiken doelgroepen. In het geval van het ondersteunen van de inwonersgroepen (die wel erg waardevol zijn voor Lingewaard), heeft de gemeente een faciliterende rol in het ondersteunen van inwonersgroepen om alle Lingewaarders te bereiken. (zie toevoeging bij laatste uitgangspunt: Gemeente helpt inwonersgroepen met het betrekken van doelgroepen die over algemeen wat moeilijker bereikt worden).

over de uitgangspunten) Ik lees niks over een eventuele faciliterende rol van de gemeente? Alles moet vanuit de inwoners zelf komen? (laatste bullet) organisaties die met elkaar verbinding zoeken. - Als we zien dat er groepen zijn die buiten beschouwing vallen, minder goed mee kunnen doen in samenleving (en dus minder participeren), dan moet de gemeente toch ook kartrekker zijn om deze groepen juist een stem te geven? Dit mis ik hier wel een beetje. We gaan dus verder met de mensen die al meedenken en meepraten (wat heel fijn is).	Bij een aantal uitgangspunten is extra toelichting gegeven over de faciliterende rol van de gemeente. *"We geven ruimte aan inwonersgroepen en faciliteren hen door: …."*
bullet 7 – "zo nodig in de vorm van middelen en financiën"): ik vroeg mij af of deze belofte niet wat tricky is. Het lijkt dan alsof we inwonersgroepen automatisch sponsoren als zij geld kunnen gebruiken.	Tekst is weggelaten. In de vervolgstappen is de volgende tekst opgenomen; *"We vernieuwen de samenwerking met inwonersgroepen. We gaan in gesprek met inwonersgroepen over hoe we dit participatiebeleid vertalen naar concrete afspraken en over de verdeling van de beschikbare budgetten."*
Wijkplatforms: hoe kan men deze vinden? Hoe weet je of die er is voor jouw omgeving?	Toegevoegd: inwoners communiceren zelf, de gemeente publiceert wel de wijkplatforms met contactgegevens, o.a. via de gemeentelijke website.
Uitgangspunten: Hier alleen inwonersgroepen benoemd maar geldt dit ook voor wijkplatforms?	In de inleiding toegevoegd over welke inwonersgroepen we het hebben (de organisatie die eronder staan). We gebruiken de term inwonersgroepen.
wat is de status van inwonersgroepen? In de zin van: zijn zij belangrijker, is hun stem zwaarwegender dan anderen? Dit moeten we in het beleid nog goed verwerken. Misschien kunnen we dit onder het principe iedereen doet mee verwerken? Want: iedereen kan meedoen, er staat iets over diversiteit en inclusiviteit, maar hier moeten we ook iets zeggen over belanghebbenden en betrokkenen en bij die betrokkenen zijn er groepen zoals wijkplatforms, maar ook adviesraden en ondernemersorganisaties. Kunnen we dat hier verwerken?	Als eerste uitgangspunt toegevoegd. Inwonersgroepen zijn een van de betrokkenen tijdens het participatieproces (zie rolbeschrijving).

In deze notitie wordt wel een aantal keren de wijkplatforms genoemd. Voor ons is het nog onduidelijk welke rol de wijkplatforms spelen in deze notitie. De wijkplatforms zijn in het verleden opgericht met als doel intermediair te zijn tussen de gemeente en de bewoners. Het wijkplatform heeft als geen ander kennis van hun wijk/dorp. Wij zien als wijkplatform een duidelijke rol in het helpen van diverse groepen/individuele bewoners bij hun inspraak. Wij denken dat in deze notitie daar meer duidelijkheid over moet komen.	Wijkplatforms zijn een vorm van inwonersgroepen. In de rolbeschrijving van 'inwonersgroepen' wordt (inderdaad) beschreven dat inwonersgroepen een rol hebben bij het geven van een stem aan de belangen van inwoners.

Uitdaagrecht (Right to Challenge)

Hoort dit niet (bovenaan) bij deel 1 – ruimte om mee te denken?	Nee, initiatief komt van een ander. Om die reden past het uitdaagrecht het best onder 'initiatieven vanuit inwoners'.

Deel 2 - De Lingewaardse participatieaanpak

Opmerking	**Wijze waarop feedback verwerkt is**
Zet deel 2 , de Lingewaardse aanpak, boven Ruimte om mee te denken (pagina 5/ 6) dan heb je alles wat in dit nieuwe beleid geldend is bij elkaar staan. Daarna komt de overige uitleg en informatie. Ik zou de aanpak dus veel meer centraal stellen, en kijken of het nodig/mogelijk is om per fase/stap alle relevante en concrete info te delen	Op basis van de feedback hebben wij gekeken naar de mogelijkheid om de Lingewaardse participatieaanpak centraler neer te zetten en te verplaatsen naar deel 1. Wij kwamen echter tot de conclusie dat de uitleg van de aanpak beter tot zijn recht komt als deel 2, nadat in deel 1 de mogelijkheden om mee te denken/ initiatieven op te starten in Lingewaard uiteen zijn gezet. Kortom, deel 1: Op welke manieren werken Lingewaarders met elkaar samen, worden nieuwe initiatieven opgezet. Deel 2: Hoe wordt deze samenwerking dan op een zorgvuldige manier georganiseerd in Lingewaard?

Ik neem aan dat informatie over het organiseren van de participatie (bijvoorbeeld over het bepalen van de direct betrokkenen en het ertoe te bewegen te participeren, of over mogelijke hobbels tijdens het traject) terugkomt in de toolbox?	Ja klopt, dit komt terug in de uitgebreide uitwerking van de participatie aanpak en de toolbox.
Is geschreven voor de medewerkers vd gemeente en niet in algemeenheid geschreven. Hebben de initiatiefnemer en de gemeente andere verplichtingen? Dit staat nl niet duidelijk in de tekst zie 2e alinea.	Feedback is verwerkt en extra toelichting gegeven over het volgen van de participatieaanpak.
Voor wie schrijven we deze aanpak? Voor onszelf? Als verantwoording richting de raad? Als leidraad voor alle betrokken processen? Voor inwoners om ons te controleren? Ik heb echt geen flauwbenul als ik het stuk zo lees. Wat willen we bereiken met dit stuk? Inhoudelijk ben ik het echt eens met de aanpak en de stappen, de verantwoordelijkheid van ons als gemeente om het goede voorbeeld te geven..	Op basis van deze feedback is o.a. de inleiding en deel 1 herschreven (ingekort) en wordt de participatie aanpak meer centraal gezet.
Toelichting geven over vaststellen participatieplan in stappenplan	Toelichting is toegevoegd, eind fase 1.

Gelijkwaardigheid en niet vrijblijvend

Opmerking	**Wijze waarop feedback verwerkt is**
Gelijkwaardigheid tussen wie en wanneer? Dit is een holle definitie, want het is bij dit beleid nog steeds ‘de gemeente’ die besluit.	Dit kopje is uit het beleid gehaald. De gelijkwaardigheid en niet vrijblijvendheid wordt wel verder toegelicht. Nadruk ligt hierbij op de uniforme werkwijze, waarbij alle initiatiefnemers gestimuleerd worden om deze te gebruiken. En de gemeente een voorbeeldrol aanneemt.

De vier fasen van een participatieproces

Opmerking	Wijze waarop feedback verwerkt is
In z'n algemeenheid mis ik dat er 'op tijd' wordt geïnformeerd en dat heeft alles te maken met het gebruik van kaders. Zoals Louis ook al aangaf ademt het concept een sterke inkadering. Als bekend voorbeeld, inwoners vinden de kleur de stenen van een nieuwe weginrichting niet zo belangrijk maar wel dat de inrichting veilig is. Misschien is een fase 0 definitie een oplossing, dwz definiëren probleemstelling, wat moet er opgelost worden met welk resultaat. Dit kan uitmonden in een project of een programma met meerdere deelprojecten. Hier kan de gezamenlijke 'dorp/wijkagenda' een hulpmiddel zijn.	Het definiëren van de probleemstelling zit in fase 1. In deze fase is er nog geen plan, maar kunnen betrokken open in gesprek gaan over het 'vraagstuk' dat centraal staat en de ruimte die er is voor Lingewaarders om invloed uit te oefenen. Dit vraagstuk kan ook een het maken van een dorpsagenda zijn. Op dat moment kan blijven dat in de agenda verschillende projecten komen waarvoor je afzonderlijk telkens opnieuw de aanpak volgt.
De 3 basisprincipes worden hier niet meer genoemd. Benoem bij de 4 fases bij punt 1 (of elders) dat de basisprincipes hier gelden. De 4 fases overlappen veel met de 3 participatieprincipes. Hoe moet je deze ten opzichte van elkaar zien maak dit duidelijk voor de lezen	Feedback overgenomen: de lezer wordt herinnerd aan de drie uitgangspunten.
"bij complexe initiatieven is het mogelijk om aan één of meer fasen meer tijd te besteden"- Was er dan al een vaste tijd voor elke fase?? En in elke fase zitten 2 stappen. Ik zou elke fase een naam geven en daarachter de stappen uitwerken. Voor de leesbaarheid. En moet in fase 3 niet het concept opnieuw bijgesteld worden na de opgehaalde feedback?	Feedback overgenomen, deze beschrijving over de besteding van tijd is verwijdert uit het document. Feedback verwerkt. Klopt, de concept oplossing wordt in fase 3 gedeeld met de deelnemers. De initiatiefnemer verwerkt vervolgens de feedback in het concept.
"Daarbij stelt de initiatiefnemer de volgende vragen…" - Kan je hier niet gewoon zeggen dat elke fase wordt afgesloten met een controle of we nog steeds de spelregels volgen?	Feedback overgenomen. De vier checkvragen zijn weggelaten. In de toolbox van dit beleid worden de vragen wel aangeboden, inclusief een uitgebreide vragenlijst met checkvragen per fase voor zowel deelnemers als initiatiefnemers.

De centrale vraag eruit halen, maar opnemen in de uitleg van de fase.	Feedback overgenomen. Centrale vraag is opgenomen in de uitleg van de fase.
De stappen eruit halen, maar alleen werken met fase (fase 1.1, fase2.2 etc.).	Feedback overgenomen. De stappen zijn eruit gehaald.

Fase 1 - Bepaal samen de participatieaanpak

Opmerking	**Wijze waarop feedback verwerkt is**
Over check-in, bullet 3) Hoe (vaak) ga je communiceren? Als je dit communiceert op een plek waarvan je weet dat het geen bereik heeft, heb je dan eigenlijk wel gecommuniceerd? Check in = moet dit samengevat zijn en moet er ook geen verwijzing staat naar de 3 participatieprincipes ? En staan hier geen dubbelingen t.o.v. de participatieprincipes	Check-in vragen zijn eruit gehaald. Deze zullen worden toegelicht in de uitwerking van de aanpak met de toolbox.
waarover wil initiatief nemer in gesprek gaan …..klinkt erg vrijblijvend	Aangepast
Is de tekst die hier staat ook vanuit inwoners met een initiatief toepasbaar? Lees het even vanuit als je zelf een initiatief wilt opstarten en met de gemeente om tafel gaat.	Deze (beknopte) uitwerking van de aanpak is geschreven voor het beleid. Er komt een aparte/uitgebreide uitwerking van de aanpak die door middel van duidelijke taal (B1) alle initiatiefnemers (inwoners, ondernemers, organisaties) meeneemt in de uitvoering van de aanpak.
Duidelijke omschrijven dat de kaders bepalend zijn voor het proces → wat is de richting en de ruimte? (“nee is ook een antwoord”)	Feedback overgenomen.
aandacht (in fase) nodig voor “hoe bepaal je wie de juiste initiatiefnemer is? Maar ook in het geval dat er een verschuiving plaatsvindt van belanghebbenden en initiatiefnemer “wat doe je dan?”.	In de tekst is opgenomen bij fase 1 dat het belangrijk is om te bepalen wie de logische initiatiefnemer is. De genoemde praktijksituatie en de vraag “wat doe je dan?” kunnen we beantwoorden in de toolkit.

Fase 2 - Werk met elkaar mogelijke oplossingen uit

Opmerking	**Wijze waarop feedback verwerkt is**
Op pagina 12, wanneer stellen we vast dat fase 2 kan worden afgerond als niet iedereen het daarmee eens is? –	Dit doet de initiatiefnemer in afstemming met de deelnemers.

Stap 2.2 besteed aandacht aan inclusiviteit en diversiteit. Diversiteit ook benoemen.	Feedback overgenomen – met instemming van de denktank, want kwam tijdens de feedbacksessie ter sprake
stap 2.1 maak gebruik van een brede participatiemix (dit woord is niet eerder genoemd dus hier ook weglaten)	Feedback overgenomen – anders verwoord. *“mix aan participatiemiddelen”*
(Stap 2.2 over het toetsen aan de kaders en procesafspraken uit fase 1) - Hierbij is een bepaalde grondhouding heel belangrijk: dingen mogelijk maken ipv tegen houden. Soms kan een idee, met slechts een kleine aanpassing, toch doorgaan.	Klopt, deze nuance is echter te specifiek om in dit beleid te omschrijven. Middels instrumenten in de toolbox (gesprekstechnieken/ werkvormen) geven we de initiatiefnemer wel handvaten mee om er voor te zorgen dat alle deelnemer op de best mogelijke manier tot één oplossing komen. Draagvlak of overeenstemming van is echter niet het doel van participatie. De uitkomst kan daarom ook zijn dat niet alle deelnemers het inhoudelijk eens zijn met de oplossing.
“Oplossingen” anders benoemen het wordt vanaf stap 2.2 daar genoemd	Keuze gemaakt om wel de term “oplossingen” te gebruiken in overleg met de denktank. Deze term wordt wel al eerder gebruikt en komt hier minder uit de lucht vallen.

Fase 3 - Verwerk feedback in het concept en koppel dit terug

Opmerking	**Wijze waarop feedback verwerkt is**
“feedback op de mogelijke oplossingen.” – onduidelijk - Dat heb je zojuist in fase 2 al gedaan. Of ga je feedback vragen of je de feedback goed verwerkt hebt???	De tekst bij de stappen 2 en 3 is aangescherpt. In het concept zat inderdaad overlap tussen de twee stappen. Die overlap is er nu uitgehaald.
(stap 3.2) “uiteindelijk kan het zo zijn dat niet alle deelnemers het inhoudelijk met elkaar eens zijn” – Dit moet ook geen doel zijn (komt nu wel zo over)	Op zich probeer je tijdens een participatieproces wel altijd tot consensus te komen. Alleen is dat niet altijd mogelijk. Hoofddoel is dat deelnemers aan het einde het gevoel hebben dat het een zorgvuldig proces is geweest en er goed met hun inbreng is omgegaan. Dat staat ook op deze manier in het beleid.
(stap 3.3, over het participatieverslag) – onduidelijk: Stelt de initiatiefnemer dit op met input van de deelnemers of wordt dit verslag geschreven vanuit het perspectief en ervaring van de initiatiefnemer?	De initiatiefnemer stelt het participatieverslag op en deelt het met de deelnemers. Desgewenst kan hij de input van deelnemers vragen, maar die heeft hij tijdens het proces al voldoende gehad.

aan het eind van fase 3 worden bevindingen teruggekoppeld in participatieverslag en daarna gaan we door naar besluitvorming. Bij toepassing van de UOV wordt het participatieverslag, oftewel nota van zienswijzen, meegestuurd naar bestuursorgaan, daar vastgesteld en vervolgens een besluit genomen. Volgens het nieuwe beleid koppelen we e.e.a. al voor besluitvorming terug. Dit is niet per se verkeerd, maar wat als er weer veel commentaar op het participatieverslag komt, en daarna weer en weer. Komen we dan wel tot besluitvorming?	Er staat bewust niet in de aanpak dat deelnemers kunnen reageren op het participatieverslag en dat de initiatiefnemer het dan weer dient aan te passen. Het participatieverslag wordt opgesteld door de initiatiefnemer. Extra toelichting toegevoegd over de besluitvorming (in het geval van besluitvorming waarbij gemeente initiatiefnemer is én besluitvorming onder de omgevingswet). Tot slot is in de aanpak is toegevoegd dat bij een eventuele zienswijze procedure de zienswijze en reactie daarop ook wordt toegevoegd aan het participatieverslag, zodat er bij de definitieve besluitvorming een integraal verslag ligt dat kan worden meegewogen.

Fase 4 - Bespreek met elkaar de vervolgstap

Opmerking	**Wijze waarop feedback verwerkt is**
het gaat hier over de uitrol van het besluit, oftewel de uitwerking ervan. Het kan echter gaan over veel besluiten. Beleid dat verder wordt uitgewerkt in concrete feitelijke stappen, uitvoering van werkzaamheden, maar ook eventueel bezwaar of beroep wanneer mensen het niet eens zijn met voor bezwaar vatbare besluiten. Dit omdat bijvoorbeeld de omgevingsvergunning werd genoemd. Hier staan wettelijke procedures voor open. Of klachten over de uitvoering, oa handelingen of gedragingen van ambtenaren of bestuurders', tijdens zo'n participatieproces. In zo'n geval wordt vooral beoordeeld of 'de overheid' behoorlijk heeft gehandeld.	Het is niet precies duidelijk wat met de opmerking wordt bedoeld. Een eventuele bezwaar- en beroepsprocedure hoort bij de besluitvormingsfase. In stap 4 gaat het er simpelweg om na te denken over een eventuele vervolgstap en die met een groep direct betrokkenen te bespreken. Doel van deze stap is dat het na de besluitvorming niet stilvalt. Dat is nu een veelgehoord aandachtspunten van deelnemers die tijdens de totstandkoming van dit beleid hebben meegedacht.

De rollen in het participatieproces

Opmerking	Wijze waarop feedback verwerkt is
o.a. op pagina 15 staat iets over de mogelijkheid van financiële ondersteuning. We moeten ons realiseren dat er dan altijd sprake is van een vorm van subsidie. En bij nieuwe zaken van een incidentele subsidie. De wet- en regelgeving die hierop van toepassing is moet goed worden toegepast.	Uiteraard kan financiële ondersteuning alleen conform de wet worden geboden. Dat spreekt voor zich. We hebben ervoor gekozen om die wet- en regelgeving niet te kopiëren in dit beleid. Het is immers niet de scope van dit participatiebeleid om uit te leggen wat wettelijk bepaald is ten aanzien van de wijze waarop de gemeente financiële middelen kan verstrekken aan derden.

De gemeenteraad

Opmerking	Wijze waarop feedback verwerkt is
(bullet 2): staat bij gemeenteraad dat in principe geen nieuwe inhoudelijke afwegingskaders worden toegevoegd. Snap ik, maar gewijzigde inzichten tijdens zo'n procedure kunnen daar toch heel goed aanleiding voor zijn?	Het zou inderdaad kunnen dat de gemeenteraad tijdens het proces inzichten opdoet. Die kunnen ze uiteraard altijd gebruiken bij de eindafweging. Belangrijk bij dit onderdeel is dat de gemeenteraad zich ervan bewust is dat het belangrijk is om bij de start de kaders (spelregels) vast te stellen en die spelregels niet tussentijds te wijzigen, tenzij dat niet anders kan.
(laatste bullet) - Bij welk soort initiatieven dan wel en wanneer niet? Hoeft niet heel uitgebreid maar verduidelijk het met een voorbeeld	Er is toegevoegd in welke algemene gevallen de raad geen rol kan/hoeft te spelen.
(laatste bullet) - Bij welk soort initiatieven dan wel en wanneer niet? Hoeft niet heel uitgebreid maar verduidelijk het met een voorbeeld Laat de omschrijving weg die stelt dat de gemeenteraad niet bij elk initiatief een formele rol heeft "De gemeenteraad heeft niet bij elk initiatief in Lingewaard een (formele) rol. Dit is bijvoorbeeld het geval bij lokale maatschappelijke initiatieven waarbij de gemeente geen belangrijke inhoudelijke en/of besluitvormende rol heeft."	Weggelaten conform feedback

Het college

Opmerking	Wijze waarop feedback verwerkt is
(laatste bullet) – Ook hier, bij welk soort initiatieven dan wel en wanneer niet? Hoeft niet heel uitgebreid maar verduidelijk het met een voorbeeld Laat de omschrijving weg die stelt dat het college niet bij elk initiatief een formele rol heeft “Het college heeft niet bij elk initiatief in Lingewaard een (formele) rol. Dit is bijvoorbeeld het geval bij lokale maatschappelijke initiatieven waarbij de gemeente geen belangrijke inhoudelijke en/of besluitvormende rol heeft.”	Weggelaten conform feedback

Ambtenaren

Opmerking	Wijze waarop feedback verwerkt is
Hier staan verschillende rollen van de ambtenaar. Die heeft die ambtenaar alleen wanneer hij of zij daar mandaat voor heeft!	Uiteraard, maar het behoort niet tot de scope van dit participatiebeleid om de mandaatregeling aan te halen. We gaan er vanuit dat een ambtenaar altijd opereert binnen het mandaat dat hij heeft. Het beleid roept ook niet op om dat anders te doen.
Bij grotere woningbouwplannen is in eerste instantie de ontwikkelaar aan zet eerst als het formele traject van start gaat (ontwerp plan ter inzage leggen) de gemeente verantwoordelijk. Projectleider of als die er niet is de planjurist hiervoor verantwoordelijk? Hoe? Uitnodiging voor infoavonden via griffie naar de raad?	Na de vaststelling van het beleid gaat we dit soort processen in de toolkit uitwerken.
Over de beschrijving “het is aan de ambtenaar..”’ aanpassen naar: *"het is aan de betrokken ambtenaar om samen met de PHO te bepalen of de raad en college betrokken worden"*	Aangepast conform feedback

Inwonersgroepen

Opmerking	Wijze waarop feedback verwerkt is
In de notitie wordt gesproken over een adviesraad. Doel van deze adviesraad het participatiebeleid te verbeteren. Wij vinden hierin ook een rol moet zijn belegd voor de inwoners c.q. wijkplatforms.	In de definitieve tekst van het participatiebeleid staat niet dat alleen adviesraden als doel hebben om het participatiebeleid te verbeteren. Dit is uiteraard een gezamenlijke verantwoordelijk, ook die van de inwoners- en wijkplatforms.

Adviesraden

Opmerking	Wijze waarop feedback verwerkt is
(bullet 2): Hoe precies? Hoe komen ze aan deze input? Wie die adviesraden zijn is voor mij nog een beetje vaag.	Er zijn in deze gemeente verschillende adviesraden. Denk aan de Sportraad, Adviesraad Sociaal Domein, etc. In het participatiebeleid staat de rol van deze raden beschreven. Hoe ze daar exact invulling aan geven, willen we in het participatiebeleid niet voorschrijven.
De omschrijving wordt, om de derde bullet na, niet herkend door de Adviesraad.	Uitdaging is dat de adviesraad niet beschrijft welke rollen zij wel voor zichzelf ziet weggelegd. Hierover gaan we daarom nog aanvullend in gesprek met de adviesraad.
Dit is de eerste keer dat ik hier over adviesraden lees. Zou ik eerder al vermelden als een 'stakeholder'. Net zoals actiegroepen	De adviesraden worden op basis van de feedback eerder benoemd als het stuk, bijvoorbeeld bij de inleiding als een van de doelgroepen in Lingewaard. Er is echter wel voor gekozen om actiegroepen niet mee te nemen in als aparte doelgroep in dit beleid omdat zij onder inwoners vallen, een groep inwoners.

Een lerende aanpak

Opmerking	Wijze waarop feedback verwerkt is
Misschien iets noemen over continue verbeteren. En de verschillende rollen die ambtenaren kunnen hebben.	Het stuk over de lerende aanpak is herschreven.

Vervolgstappen

DEEL 1

Opmerking	Wijze waarop feedback verwerkt is
(bullet 2) over de Raadsverordening. Bedoel je daarmee de Verordening op inwonersinitiatieven? Dan zou ik dat vermelden.	Dit is aangepast.
(bullet 3, over de spelregels voor inwonersorganisaties): Moet het toetsingskader hier ook worden toegevoegd, of valt dit onder spelregels?	Het toetsingskader hoeft hier niet te worden toegevoegd. Het toetsingskaders heeft betrekking op de aanvraag Omgevingsvergunning.

Inhoudelijk worden de vervolgstappen voor de ontwikkeling van de participatieaanpak erg vrijblijvend omschreven. Zo is o.a. de toolbox niet voldoende. Er zijn ook extra mensen nodig die deze stappen van de participatie aanpak gaan begeleiden en ondersteunen. – kan dit concreter worden toegelicht?	Dit is verder uitgewerkt in het implementatieplan van het beleid.

DEEL 2

SAMEN AAN DE SLAG!

Opmerking	**Wijze waarop feedback verwerkt is**
De meest brandende vraag die ik heb, is of er al ideeën zijn uitgewerkt om mensen – die we normaliter niet weten te bereiken – in de toekomst wel weten te bereiken? Participatie is niet nieuw voor Lingewaard en is iets waar zij al een aantal jaren actief op stuurt en waarde aan hecht. Echter blijft het voor iedere gemeente een uitdaging om bepaalde groepen te bereiken. Jullie geven zelf aan aandacht te willen geven aan mensen met een beperking, laaggeletterden en jongeren, maar krijgen jullie al wel genoeg input van jongvolwassenen, mensen met een migratieachtergrond, mensen die behoren tot de LHBTIQ+ gemeenschap, alleenstaanden etc.? Sommige mensen van deze groep zouden wel willen participeren maar weten de weg niet te vinden, en anderen ontbreekt het aan tijd. Het is dus goed om manieren te vinden dat ook deze groep (op een laagdrempelige manier) kan meedoen.	In het beleid is opgenomen dat het belangrijk is om ervoor te zorgen dat iedereen kan meedoen. In de toolbox bij het beleid worden na vaststelling instrumenten opgenomen die initiatiefnemers helpen om ook doelgroepen te betrekken die normaal gesproken moeilijker worden bereikt.
Een verslag van het proces van participatie is aan te bevelen, zodat een evaluatie mogelijk gemaakt wordt.	Er wordt een participatieverslag gemaakt waarin het proces van de totstandkoming van dit beleid middels participatie wordt omschreven.

